

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียน

SIGN IN THE ASEAN PEACOCK DANCE

ธนสิทธิ์ ชมชิต¹ และกรวิภา เลาศรีรัตน์ชัย²

TANASIT CHOMCHIT¹ and KORNWIPA LAOSRIRATTANACHAI²

^{1,2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University

Email: tanasit-chomchit@hotmail.com

Received : 24 June 2020

Revised : 22 December 2020

Accepted : 28 December 2020

บทคัดย่อ

สัญลักษณ์ เป็นศาสตร์ที่ศึกษากระบวนการเกิดสัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์นั้น คือการศึกษา ความหมาย การแปรเปลี่ยน รวมทั้งวิเคราะห์ความเห็นจากสิ่งที่มีผู้สื่อสารที่อยู่เบื้องหลังวิถีชีวิต ภาพที่เห็น ที่เป็นอยู่ดังกล่าว ในทางศิลปะการแสดง นิยมใช้แนวคิดในการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ที่สื่อสารไปสู่ผู้ชม สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียน ซึ่งเป็นการแสดงที่นำนกยูงมาเป็นแกนหลักในเรื่องแนวความคิดมา สร้างสรรค์เป็นการแสดง โดยนกยูงเป็นที่นิยมนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงในแทบภูมิภาคอาเซียน เป็นการแสดงที่น่าสนใจในการค้นหาสัญลักษณ์ และรหัสเพื่อทราบความหมายโดยที่ศิลปินผู้สร้างสรรค์สื่อสาร นัยยะของเรื่องราว ที่แฝงอยู่ในการแสดงให้แก่ผู้ชม

คำสำคัญ: สัญลักษณ์; การแสดง; นกยูงอาเซียน

ABSTRACT

Sign is a discipline which studies the emerging process of a sign and the meaning of that particular sign. It is also a study of meanings, variations, including analysis of opinions of elements conveyed by message senders residing beyond ways of lives and perceived images the way they are. It is popular in Performing Arts to employ these signs and duly forward them to their audiences. Signs in the ASEAN peacock dance are a peacock used as the central core for the creation of this dance. The peacock is commonly utilized in creations of performances in the ASEAN region. Therefore, it is fascinating to search for both sign and any code(s) in order to understand the signs' meaning(s) that artists or creators attempt to convey to their audiences through performances.

Keywords: Sign; Dance; Peacock ASEAN

บทนำ

การสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นกระบวนการสร้างความหมายร่วมกัน (Shared Meaning) ระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสาร สร้างขึ้นมาเพื่อการสร้างความหมายและให้คุณค่าแก่กลุ่มเป้าหมาย หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ผู้ส่งสารตั้งใจสื่อ ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะการแสดงก็เช่นกัน การแสดงชุดใดชุดหนึ่งนั้นจะต้องมีสัญลักษณ์ที่ศิลปินผู้สร้างสรรค์ มีความตั้งใจส่งสารในรูปแบบความบันเทิง เพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้รับสารได้ ซึ่งสัญลักษณ์ในรูปแบบของการแสดงที่เกิดขึ้นนั้น จะมีปรากฏได้สองแบบด้วยกัน คือแบบตรงและแบบอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสัญญะศาสตร์ ที่ว่าด้วยการแบ่งประเภทความหมายในสัญลักษณ์ทุกอย่างว่ามี 2 ความหมายด้วยกัน คือ ความหมายโดยอรรถ และความหมายโดยนัย (พงษธร เครือฟ้า, 2561: 652) ซึ่งการแสดงหลาย ๆ ชุดก็จะมีสัญลักษณ์ความหมายโดยอรรถอย่างเห็นได้ชัด แต่ในส่วนของความหมายโดยนัยที่เป็นความหมายแฝงนั้น จำเป็นต้องผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ออกมาถึงเบื้องลึกความคิดของตัวศิลปินผู้สร้างสรรค์ จึงจะทำให้การแสดงชุดนั้น นำรับชม และนำค้นหา

การแสดงในอาเซียนนั้น มีมากมายหลากหลายชุดการแสดง ซึ่งแต่ละชุดการแสดงนั้นก็แตกต่างกันออกไป ในแง่มุมของ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ศาสนา และความเชื่อ นกยูงถือเป็นสัตว์ที่สวยงามและได้รับความนิยม ถูกนำมาทำเป็นการแสดงอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งพบได้ในภูมิภาคอาเซียน โดยในบางประเทศมองบทบาทของนกยูง ถูกผูกโยงไปกับสัตว์ที่เป็นความเชื่อในตำนานเทพเจ้าบ้างประเทศถูกมองเป็นเพียงสัญลักษณ์ความยิ่งใหญ่ เกี่ยวข้องกับพระกษัตริย์ แต่ในขณะที่บางประเทศนกยูงเป็นเพียงการแสดงออกถึงความสวยงาม และเพื่อความบันเทิงแต่เพียงเท่านั้น

สัญวิทยาศาสตร์ของความคิดมนุษย์

สัญวิทยา คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นในการสื่อความหมายแทนสิ่งต่าง ๆ ในบริบทนั้น โดยมีความเข้าใจร่วมกันในสังคม ประกอบไปด้วยสัญวิทยาที่ปรากฏเห็นได้เป็นรูปธรรม เช่น ภาษา เสียง เป็นตัวแทนของจริงที่ปรากฏ เรียกว่า “ตัวหมาย” คือ สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ และสัญวิทยาที่เป็นการรับรู้ตัวหมายที่สร้างขึ้น ทำให้เกิดความหมายที่เข้าใจถึงความหมายของตัวหมายในความหมายตรงหรือความหมายอื่น ๆ เรียกว่า “ตัวหมายถึง” (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 85) ซึ่งกล่าวได้ว่า สัญวิทยา คือ สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นแทนความหมายบางสิ่งบางอย่างที่บุคคลในสังคมมีความเข้าใจตรงกัน สัญวิทยา เปรียบเสมือนศึกษาระบบการต่าง ๆ ที่มนุษย์ในสังคมใช้ในการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน แต่การใช้สัญวิทยาในการสื่อสารนั้น มีความจำเป็นต้องใช้ร่วมกับองค์ประกอบรอบข้างที่มีความสัมพันธ์ต่อสัญวิทยาที่ใช้สื่อสารออกไปด้วย สอดคล้องกับความคิดของบิดาแห่งวิชาภาษาศาสตร์ แฟร์ดีน็องด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) ได้กล่าวถึงสัญวิทยาจำเป็นต้องมีหลักในการสื่อสาร คือ สัญวิทยาโครงสร้าง (Structural Semiotics) ที่เน้นย้ำในเรื่อง “โครงสร้าง” ที่ว่า การสื่อความหมายของสัญวิทยาแต่ละตัวเกิดจาก “ความสัมพันธ์” ที่สัญวิทยานั้น ๆ มีกับสัญวิทยาตัวอื่น ๆ ที่อยู่รวมในระบบเดียวกัน มิใช่ว่าสัญวิทยาแต่ละตัวจะสื่อความหมายได้ด้วยตัวของมันเอง โดด ๆ (นพพร ประชากุล, 2552: 320)

การถือกำเนิดของ สัญวิทยา เกิดขึ้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นที่รู้จักกันในฐานะที่เป็นวิธีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เรื่องภาษา กำเนิดขึ้นโดย แฟร์ดีน็องด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) เป็นวิธีการศึกษาความหมายที่ได้รับการผลิตขึ้นมาและถูกส่งต่อหรือถ่ายทอด ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์เรื่อง “ระบบของตัวหมายต่าง ๆ ว่ามีการทำงานอะไร” อาจกล่าวได้ว่า สัญวิทยา เป็นสำรวจถึงหลักตรรกะและระเบียบวิธีที่อยู่เบื้องหลังของการสื่อสาร ความคิดของผู้ส่งสาร และแสดงให้เห็นว่าจะสามารถทำความเข้าใจอย่างไร โดยผ่านวิธีการทางสัญวิทยา (นพจุจ ตันทัพไทย, 2554 : 2) นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษา กิริยา การกระทำ หรือแม้กระทั่งการแสดงเอง ก็ยังมีการใช้สัญวิทยาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงชุดนั้น ซึ่งอาจจะแฝงในส่วนของ กระบวนท่าท่า เครื่องแต่งกาย ตลอดจนดนตรีและเพลงร้องที่ใช้ประกอบก็เป็นได้ ซึ่งกลายเป็นการแสดงที่ประกอบไปด้วยสัญวิทยาที่สะท้อนภาพความคิดของศิลปินผู้สร้างสรรค์การแสดง

นกยูงที่ถูกกำหนดให้เป็นสัญวิทยาในอารยธรรมเอเชีย

ความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงของอินเดีย นกยูงถูกยกย่องให้เป็นนกประจำชาติ มีเรื่องราวเกี่ยวกับนกยูงในพระคัมภีร์เพื่อแสดงให้เห็นว่านกยูงเป็นหนึ่งใน "สัตว์ลินค้า" ที่อินเดียส่งออกไปยังดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ในสมัยโบราณ ถูกเชื่อมโยงเข้ากับช่องว่างทางวัฒนธรรมระหว่างชาวอารยันที่เป็นผู้บุกรุก และชาวพื้นเมือง ดรavidians)

เป็นที่บูชาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องของพระแม่ธรณีทั่วประเทศอินเดีย (Thankappan Nair, 1974: คำนำ) นอกจากนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรมอื่น ๆ อีกมากมาย เห็นได้จากประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีการแสดงนกกุงปรากฏ ต่างรูปแบบและวิธีการนำเสนอ แตกต่างกันไป เช่น การแสดงระบำนกกุง ของกัมพูชา มีรูปแบบการแสดงที่มีท่าทางเลียนแบบการเกี่ยวพาราสีของนกกุงเพศผู้และเพศเมีย แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้อยใหญ่ในธรรมชาติ (LunRathna, 2558: สัมภาษณ์) ขณะที่การแสดงนกกุงของประเทศอินโดนีเซีย TariMerak (เต้นรำนกกุง) ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ โดยนกกุงออกมาล่าแพนหาง อวดความงาม เป็นการแสดงที่สื่อถึงความสมัครสมานสามัคคีอีกด้วย (RosintaTotoatmoJo , 2558 สัมภาษณ์) นอกจากนี้ นกกุงยังมีความสำคัญเกี่ยวกับศาสนาของประเทศในแถบอาเซียน อย่างสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่คติความเชื่อที่ปรากฏในหลักฐาน ตามจดหมายเหตุเกี่ยวข้องกับราชมณฑลยี่ระสถานมีราชบัลลังก์รวม 8 แห่งด้วยกัน (ธัญดา ยอดแก้ว, 2547: 81-82) หนึ่งในนั้นก็มีความเกี่ยวข้องกับนกกุงด้วย คือ มยุราสนบัลลังก์ เรียกตามรูปนกกุงที่ประดับเป็นที่ประทับทอดพระเนตรช้างเผือก มีอธิบายในที่แห่งหนึ่งว่าที่ทำรูปนกกุงไว้เพราะถือตามเรื่องชาดกที่ว่าพระโพธิสัตว์กลับชาติเป็นนกกุง

นอกจากนี้ นกกุงยังปรากฏอยู่ในรูปแบบการแสดงทางวัฒนธรรมนาฏศิลป์ในภูมิภาคอาเซียน ดังที่ ธนสิทธิ์ ชมชิต ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์การแสดงนกกุงอาเซียน (ธนสิทธิ์ ชมชิต, 2556 : 32) ไว้เกี่ยวกับข้อมูลการแสดงของนกกุงไว้ว่า การแสดงระบำนกกุงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน ที่สามารถสืบค้นได้ในภูมิภาคอาเซียน และมีการเผยแพร่ลงสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูป (Youtube) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกการแสดงขึ้นสำคัญที่มีการแสดงอย่างแพร่หลายของประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มประชาคมอาเซียน 10 ประเทศ ที่มีเผยแพร่และได้รับความนิยมจากสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูป (Youtube) โดยมี ยอดเข้าชมไม่ต่ำกว่า 3,000 ครั้ง ประเทศละ 1 ชุดการแสดง โดยมีการแสดงทั้งสิ้น 6 ประเทศ โดยเรียงตามตัวอักษร ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ไทย และเวียดนาม ซึ่งมีข้อมูลการแสดงโดยสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลการแสดงระบำนกกุงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	ข้อมูลการแสดง
ราชอาณาจักรกัมพูชา	การแสดงนกกุงไพลิน (Pailin Peacock Dance) เป็นการแสดงที่สื่อถึงความสุขโดยผู้พ่อนรำจะแสดงท่าทางเลียนแบบการเกี่ยวพาราสีกันของนกกุงตัวผู้ และนกกุงตัวเมีย มีชาวบ้านหนุ่มสาวเดินมาที่ละคู่ เก็บพลอยและอัญมณีในปางจนกระทั่งพบกับนกกุงที่กำลังเกี่ยวพาราสีกัน โดยนกกุงตัวผู้รำอวดชน และหางอันสวยงาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลการแสดงระบำนกยูงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน (ต่อ)

ประเทศ	ข้อมูลการแสดง
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	การแสดงนกยูงของอินโดนีเซีย เป็นหนึ่งในชุดการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวซุนดา รวมทั้งชีวิตของสัตว์อย่าง นกยูง ตาริ มีรีค (Tari Merak) หรือการแสดงนกยูง เป็นการแสดงที่เลียนแบบท่าทางของนกยูงที่สวยงาม ซึ่งเป็นนกที่พบเป็นจำนวนมาก ระบำนกยูงของอินโดนีเซียสร้างสรรค์ใหม่โดย ราเดน เจปเจป สมมนตรี (Raden Tjetjep Somantri) ในปี 1950 ได้แรงบันดาลใจจากการเกี่ยวพาราฮีและโชว์ลีลันของหางนกยูง แสดงถึงกิริยาของนกยูง การเคลื่อนไหว
สหพันธรัฐมาเลเซีย	การแสดงระบำนกยูงชุด บารอง แอท ยองเพ่ง (Barongan at Yong Peng) เป็นการแสดงของชนเผ่าจาวาซึ่งแพร่กระจายไปในประเทศมาเลเซีย และมีวัฒนธรรมร่วมกันกับประเทศอินโดนีเซีย ในด้านวัฒนธรรมของชนเผ่าจาวา ซึ่งก็พบว่า ในประเทศอินโดนีเซียก็มีการแสดงชนเผ่าเช่นเดียวกับประเทศมาเลเซีย ลักษณะการแสดงมีความแข็งแรง ดุดัน
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	เป็นการแสดงที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมประเพณี ศาสนาความเชื่อเข้าไปในการแสดง นิยมแสดงกันอย่างแพร่หลาย นกยูงเป็นสัญลักษณ์อันบริสุทธิ์ในประเพณีทางพระพุทธศาสนาของเมียนมา และยังเป็นสิ่งที่เชื่อกันว่านกยูงมีความเกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ และมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์อีกด้วย รูปแบบของการแสดงเป็นการแสดงออกเรื่องความรัก การเกี่ยวพาราฮี
ราชอาณาจักรไทย	“มยุราภิรมย์” หรือ ระบำนกยูง เป็นระบำชุดหนึ่งในการแสดงละครในเรื่อง อิเหนา ตอน “สี่ยะตราพบนางเคนหลง” (ย่าหรีนตามนกยูง) และพบนางเคนหลง องค์ปะตาระกาเหล่าได้แปลงกายเป็นนกยูงล่อให้ย่าหรีนตามไปจนถึงเมืองกาหลง

ตารางที่ 1 ข้อมูลการแสดงระบำนกยูงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน (ต่อ)

ประเทศ	ข้อมูลการแสดง
สหพันธรัฐมาเลเซีย	การแสดงระบำนกยูงชุด บารอง แอท ยองเพ่ง (Barongan at Yong Peng) เป็นการแสดงของชนเผ่าจาวาซึ่งแพร่กระจายไปในประเทศมาเลเซีย และมีวัฒนธรรมร่วมกันกับประเทศอินโดนีเซีย ในด้านวัฒนธรรมของชนเผ่าจาวา ซึ่งก็พบว่า ในประเทศอินโดนีเซียก็มีการแสดงชนเผ่าเช่นเดียวกับประเทศมาเลเซีย ลักษณะการแสดงมีความแข็งแรง ดุดัน
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	เป็นการแสดงที่มีความผสมผสานวัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ความเชื่อเข้าไว้ในการแสดง นิยมแสดงกันอย่างแพร่หลาย นกยูงเป็นสัญลักษณ์อันบริสุทธิ์ในประเพณีทางพระพุทธศาสนาของเมียนมา และยังเป็นที่ยึดมั่นว่านกยูงมีความเกี่ยวข้องกับคุณธรรม และมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์อีกด้วย รูปแบบของการแสดงเป็นการแสดงออกเรื่องความรัก การเกี่ยวพาราสี
ราชอาณาจักรไทย	“มยุราภิรมย์” หรือ ระบำนกยูง เป็นระบำชุดหนึ่งในการแสดงละครในเรื่อง อิเหนา ตอน “สี่ะตราชพนางเกนหลง” (ย่าหรั่งตามนกยูง) และพนางเกนหลง องค์ปะตาระกาเหล่าได้แปลงกายเป็นนกยูงล่อให้ย่าหรั่งตามไปจนถึงเมืองกาหลัง
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	เป็นการแสดงร่ายรำเพื่อความสวยงาม เลียนแบบท่าทาง ลักษณะของนกยูง ผสมผสานเข้ากับนาฏศิลป์ เวียดนาม ซึ่งการแสดงระบำนกยูงของเวียดนามได้รับอิทธิพลการแสดงมาจากประเทศจีน

จากข้อมูลและแนวคิดของการแสดงระบำนกยูงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน สังเกตได้ว่านกยูงถูกหยิบยกมาเป็นเครื่องมือเพื่อความบันเทิงใจในศิลปะการแสดง แต่ถ้าลองมองลึกลงไปมากกว่านั้น จะพบกับความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่จากห้วงลึกความคิดของศิลปินผู้สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้ชมค้นหาที่แทรกซึมไปในทุก ๆ ส่วนของการแสดง ซึ่งรูปแบบ และที่มาของการแสดงนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานมีความตั้งใจที่จะสื่อสารเรื่องราว ความสวยงาม ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละประเทศไว้ เป็นการสื่อสารสัญลักษณ์ผ่านสิ่งต่าง ๆ ของการแสดง

นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ประกอบสร้างอยู่ในการแสดง เป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมและทำให้ความหมายที่สื่อสารออกไปมีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความสวยงาม ความประทับใจ อันจะทำให้สารดังกล่าวมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น เครื่องแต่งกาย ท่าทาง โทนสีของภาพ เป็นต้น ซึ่งจะนำเสนอผ่านการวิเคราะห์สัญลักษณ์ในส่วนต่อไป

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียน

จากการรับชมการแสดงระบำนกยูงอาเซียน พบว่าองค์ประกอบของการแสดงของแต่ละประเทศนั้น มีสัญลักษณ์ที่แฝงอยู่ในนั้นสำหรับบทความ “สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียน” มีความต้องการเพื่อระบุถึงสัญลักษณ์ในการแสดง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาความหมายของคำโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ของการแสดงระบำนกยูงที่มีในอาเซียน ผลการวิเคราะห์หาสัญลักษณ์ในการแสดงปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของราชอาณาจักรกัมพูชา

การแสดงนกยูงไพลิน (Pailin Peacock Dance)		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง</p> <p>ภาพที่ 1 การแสดงระบำนกยูงไพลิน ที่มา: cass msu (2554)</p>	<p>ชาวบ้านหนุ่มสาวเดินมาทีละคู่ เก็บพลอยและอัญมณีในป่า จนกระทั่งพบกับนกยูงที่กำลัง เกี่ยวพาราสีกัน</p>	<p>สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของ บริเวณพื้นที่ป่าแห่งนั้นมีทั้ง อัญมณีที่มีค่า และมีป่าไม้ที่ อุดม จนมีนกยูงมาอาศัยอยู่</p>

ตารางที่ 2: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

การแสดงนกยูงไพลิน (Pailin Peacock Dance)		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย</p> <p>ภาพที่ 2 เครื่องแต่งกายการแสดง ระบำนกยูงไพลิน ที่มา: cass msu (2554)</p>	<p>เครื่องแต่งกายรัตรูปสีเขียวม มีปีกหางขนาดใหญ่</p>	<p>ลักษณะของเครื่องแต่งกายบ่ง บอกถึงนกยูงที่กำลังล่าแพน หาง แสดงออกถึงพฤติกรรม ทางธรรมชาติของนกยูง</p>
<p>สัญลักษณ์ผู้แสดง</p> <p>ภาพที่ 3 ผู้แสดงระบำนกยูงไพลิน ที่มา: cass msu (2554)</p>	<p>นักแสดง 2 คน คนแรกมี ใบหน้ากลม อีกคนมีใบหน้า เหลี่ยม</p>	<p>ผู้แสดงถูกกำหนดให้สวม บทบาทนกยูงตัวผู้ และตัวเมีย</p>
<p>สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว</p> <p>ภาพที่ 4 ท่ารำ/การเคลื่อนไหวระบำ นกยูงไพลิน ที่มา: cass msu (2554)</p>	<p>ก้มศีรษะ, กระโดด, วิ่ง, ใช้การ เขย่งปลายเท้า</p>	<p>การก้มศีรษะของผู้แสดง สื่อถึง ลักษณะของนกยูงที่ก้มหัวลง จิกหาอาหาร และในส่วนของ การกระโดด, วิ่ง, ใช้การเขย่ง ปลายเท้า คือกิริยาอาการของ นกยูง ตามลักษณะของการ เดิน วิ่ง ของนกยูงโดย ธรรมชาติ</p>

ตารางที่ 3: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

การแสดงนกยูง Tari Merak		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง</p> <p>ภาพที่ 5 ระบำนกยูง Tari Merak ที่มา: Sanggar Mekar Asih (2554)</p>	<p>ระบำนกยูงของอินโดนีเซียชุดดา สร้างสรรค์ขึ้น โดย ราเดน เจปเจป สมมนตรี (Raden Tjetjep Somantri) ในปี 1950 ได้แรงบันดาลใจจากสีสันทองหางนกยูง</p>	<p>แสดงออกถึงความสวยงามของนกยูง</p>
<p>สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย</p> <p>ภาพที่ 6 เครื่องแต่งกาย Tari Merak ที่มา: Sanggar Mekar Asih (2554)</p>	<p>นุ่งผ้าถุงพื้นเมืองอินโดนีเซีย ใส่กำไลข้อมือ มีผ้าห้อยด้านหน้าแบบนาฏศิลป์อินโดนีเซีย สวมศีรษะรูปหัวนกยูง มีผ้าคลุมด้านหลัง</p>	<p>ผ้าคลุมด้านหลัง เป็นสัญลักษณ์แทนปีก เมื่อเวลากางผ้าขึ้น แสดงถึงท่าลำแพนทาง</p>
<p>สัญลักษณ์ผู้แสดง</p> <p>ภาพที่ 7 ผู้แสดง Tari Merak ที่มา: Sanggar Mekar Asih (2554)</p>	<p>นักแสดงหญิง 2 คน</p>	<p>แสดงออกถึงพฤติกรรมของนกยูงที่ชอบบอญู่กันเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม</p>

ตารางที่ 3: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนทกรรมของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (ต่อ)

การแสดงนทกรรม Tari Merak		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว</p> <p>ภาพที่ 8 ท่ารำ/การเคลื่อนไหว ที่มา: Sanggar Mekar Asih (2554)</p>	<p>กางแขนแล้วลดแขนสลับข้างหนึ่ง ขึ้นข้างหนึ่งลงช้า ๆ พร้อมกับขอย เท้าตีวงหมุนรอบตัวกว้าง ๆ</p>	<p>เป็นการแสดงท่าทางการบิน ถลาของนทกรรม</p>

ตารางที่ 4: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนทกรรมของสหพันธรัฐมาเลเซีย

การแสดงนทกรรม Barongan at Yong Peng		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง</p> <p>Persembahan Barongan di Yong Peng</p> <p>ภาพที่ 9 การแสดง Barongan at Yong Peng ที่มา: En. Adzrin JB (2555)</p>	<p>เป็นการแสดงของชนเผ่าจาวา ซึ่ง มีวัฒนธรรมร่วมกันกับประเทศ อินโดนีเซียแผ่กระจายไปใน ประเทศมาเลเซีย เป็นการต่อสู้กัน ระหว่าง เสือ กับนทกรรม</p>	<p>แสดงออกถึงความแข็งแรง ของคนในกลุ่มชนเผ่าจาวา</p>

ตารางที่ 4: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของสหพันธรัฐมาเลเซีย (ต่อ)

การแสดงนกยูง Barongan at Yong Peng		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย</p> <p>ภาพที่ 10 เครื่องแต่งกาย Barongan at Yong Peng ที่มา: En. Adzrin JB (2555)</p>	<p>สวมศีรษะรูปเสือ และหัวนกยูง มีขนนกยูงเป็นแผงขนาดใหญ่</p>	<p>หัวเสือและหัวนกยูงอยู่บนหัวเสือ เปรียบเสมือนนกยูงบินไปเกาะอยู่หลังเสือ</p>
<p>สัญลักษณ์ผู้แสดง</p> <p>ภาพที่ 11 ผู้แสดง Barongan at Yong Peng ที่มา: En. Adzrin JB (2555)</p>	<p>ผู้ชายร่างกายสูงใหญ่</p>	<p>แสดงออกถึงความแข็งแรงของเสือ และความใจสู้ของนกยูง</p>
<p>สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว</p> <p>ภาพที่ 12 ท่ารำ/การเคลื่อนไหว Barongan at Yong Peng ที่มา: En. Adzrin JB (2555)</p>	<p>ดีลังกา มีการกระโดดพร้อมหมุนตัวด้วยความรวดเร็วเป็นการเคลื่อนที่ไปอีกจุดหนึ่ง</p>	<p>ผู้แสดงสวมบทบาทเป็นนกยูง ลังกา มีการกระโดดพร้อมหมุนตัวด้วยความรวดเร็ว แสดงให้เห็นถึงนกยูงที่กำลังเกรียวกราด กระโดดบินไปมา เหมือนการที่นกยูงกำลังต่อสู้กับเสือ</p>

ตารางที่ 5: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนทกรรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การแสดงนทกรรม Myanmar, traditional Shan dance		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง</p> <p>ภาพที่ 13 การแสดง traditional Shan dance, Myanmar ที่มา: threecoinsinthefount (2555)</p>	<p>ชาวเมียนมาจะพ้อนร้านนทกรรมกันเปรียบเสมือนการร้องขอต่อเทวดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้ลดบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล หรือแสดงกันในวันปีใหม่ของชาวเมียนมา</p>	<p>การขอพร ขอความโชคดีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์</p>
<p>สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย</p> <p>ภาพที่ 14 เครื่องแต่งกาย traditional Shan dance, Myanmar ที่มา: threecoinsinthefount (2555)</p>	<p>แต่งกายแบบการแสดงของเมียนมาในแบบราชสำนัก มีแผงผ้าขนาดใหญ่อยู่ด้านหลัง</p>	<p>แผงผ้าขนาดใหญ่ที่อยู่ด้านหลังเปรียบเสมือนขนและหางของนทกรรมที่กำลังลำแพน</p>

ตารางที่ 5 : แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนทกรรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ต่อ)

การแสดงนทกรรม Myanmar, traditional Shan dance		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ผู้แสดง</p> <p>ภาพที่ 15 ผู้แสดง traditional Shan dance, Myanmar ที่มา: threecoinsinthefount (2555)</p>	<p>นักแสดง 2 คน</p>	<p>ผู้แสดงถูกกำหนดให้สวมบทบาทนทกรรมตัวผู้ และตัวเมีย</p>
<p>สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว</p> <p>ภาพที่ 16 สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว traditional Shan dance, Myanmar ที่มา: threecoinsinthefount (2555)</p>	<p>การเดินจะยกเท้าขึ้นข้างหนึ่ง แล้วกระโดดหมุนรอบตัวไปทางขวา และทางซ้าย และย่อเท้าข้างใดข้างหนึ่ง และอีกข้างหนึ่งที่ไม่ได้ย่อให้ยกนำมาวางส้นเท้า</p>	<p>กิริยาอาการของนทกรรมตามลักษณะของการ เดิน วิ่ง ไล่กัน ของนทกรรมโดยธรรมชาติ</p>

ตารางที่ 6 : แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของราชอาณาจักรไทย

การแสดงนกยูง ระบำยุราภิรมย์		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง</p> <p>ภาพที่ 17 การแสดงระบำยุราภิรมย์ ที่มา: korathome (2555)</p>	<p>เป็นการแสดงชุดหนึ่งที ประกอบอยู่ในละครเรื่อง อิเหนา ตอน “สี่ยะตรา พบนางเคนหลง” (ย่าหรีน ตามนกยูง) ซึ่งกล่าวถึง นกยูงร่างแปลงขององค์ ปะตาระกาหลาที่ล่อหลอก ให้ “ย่าหรีน” พบกับ “วิยะดา”</p>	<p>แสดงให้เห็นถึงนกยูงในป่า ตามธรรมชาติ ความคิดของ นกยูงเหล่านั้นจะต้องมีความซึ เล่น เพื่อหลอกล่อมมนุษย์ที่เข้า มาพบเห็น</p>
<p>สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย</p> <p>ภาพที่ 18 เครื่องแต่งกายระบำยุราภิรมย์ ที่มา: korathome (2555)</p>	<p>เครื่องแต่งกายสีเขียว สวม ศีรษะห้วนนกยูง ใช้ผ้าตัด เย็บเป็นแผงไว้ด้านหลัง ใส่ เล็บโลหะ</p>	<p>เครื่องแต่งกายตามลักษณะ กายภาพสีของนกยูงที่พบเห็น ได้ทั่วไปไม่ว่าจะเป็น สีเขียว กึ่งเล็บที่เท้านกยูง ปีกและ หางที่ออกแบบให้เหมือนของ นกยูง</p>
<p>สัญลักษณ์ผู้แสดง</p> <p>ภาพที่ 19 ผู้แสดงระบำยุราภิรมย์ ที่มา: korathome (2555)</p>	<p>ผู้แสดงจำนวน 6 คน</p>	<p>นักแสดงสวมบทบาทเป็น นกยูงที่อยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม</p>

ตารางที่ 6: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของราชอาณาจักรไทย (ต่อ)

การแสดงนกยูง ระบำมยุราภิรมย์		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว</p> <p>ภาพที่ 20 สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว ระบำมยุราภิรมย์ ที่มา: korathome (2555)</p>	<p>การเดินในการแสดง จะมีการย่อ เท้าเกือบตลอดทั้งเพลง และการ ย่อเท้าของนกยูงนั้น เวลาลงเท้า ในการย่อ จะตืดตัวขึ้น โดยการ เขย่งปลายเท้า</p>	<p>แสดงออกถึงกิริยาอาการ ของนกยูง ตามลักษณะของ นกยูงโดยธรรมชาติ</p>

ตารางที่ 7: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การแสดงนกยูง Múa công		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง</p> <p>ภาพที่ 21 การแสดงระบำนกยูง เวียดนาม ที่มา: Hoàng Ngọc Vinh (2555)</p>	<p>ได้รับอิทธิพลการแสดงมาจาก ประเทศจีน ทั้งลักษณะท่ารำ การเคลื่อนไหว เครื่องแต่งกาย ตลอดจนถึงเครื่องดนตรี ที่ใช้ บรรเลงผสมผสานเครื่องดนตรีที่ ได้รับวัฒนธรรมมาจากประเทศ จีน กับดนตรีร่วมสมัย</p>	<p>ความอุดมสมบูรณ์ทาง ธรรมชาติของประเทศ เวียดนามที่มีพื้นที่ติดต่อกับ ประเทศจีน</p>

ตารางที่ 7: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ต่อ)

การแสดงนกยูง Múa công		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย</p> <p>ภาพที่ 22 เครื่องแต่งกายระบำ นกยูงเวียดนาม ที่มา: Hoàng Ngọc Vinh (2555)</p>	<p>เครื่องแต่งกายสีเขียว กระโปรง บานยาวและมีความพลิ้วไหว</p>	<p>ความพลิ้วของกระโปรง เปรียบเสมือนปีกนกยูง</p>
<p>สัญลักษณ์ผู้แสดง</p> <p>ภาพที่ 23 ผู้แสดงระบำนกยูง เวียดนาม ที่มา: Hoàng Ngọc Vinh (2555)</p>	<p>นักแสดงหญิง 1 คน</p>	<p>นักแสดงสวมบทบาทเป็น นกยูง</p>

ตารางที่ 7: แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ต่อ)

การแสดงนกยูง Múa công		
สัญลักษณ์(Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
<p>สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว</p> <p>ภาพที่ 24 ผู้แสดงระบำนกยูงเวียดนาม ที่มา: Hoàng Ngọc Vinh (2555)</p>	<p>การหมุนตัว, การกระโดด, มือจีบชูขึ้นเหนือศีรษะ</p>	<p>แสดงออกถึงกิริยาอาการของ นกยูง ตามลักษณะของนกยูง โดยธรรมชาติ ส่วนมือที่เป็น ลักษณะมือจีบ เปรียบเสมือน หัวของนกยูง</p>

สรุปภาพรวมการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียน

จากตารางการวิเคราะห์ที่ 2-7 ได้ทำการวิเคราะห์การสื่อความหมาย ของสัญลักษณ์ผ่านองค์ประกอบสารการแสดงที่สามารถเห็นได้จาก ข้อมูลการแสดง เครื่องแต่งกาย ผู้แสดง และท่ารำ การเคลื่อนไหว ของการแสดงนกยูงอาเซียน สามารถสรุปได้ดังนี้

สัญลักษณ์ข้อมูลการแสดง

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนทั้ง 6 ชุดการแสดงพบว่า ระดับการสื่อความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ของข้อมูลการแสดงนั้น บ่งชี้ถึง เรื่องราว ความเชื่อรวมถึง การสร้างสรรค์งานทางด้านศิลปะที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยมีนกยูงเป็นตัวละครสำคัญในการสร้างสรรค์การแสดง ในส่วนของระดับการสื่อความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) บ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ อันจะเห็นได้จากการแสดงของประเทศกัมพูชา ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศเมียนมา ประเทศไทย และประเทศเวียดนาม ส่วนประเทศมาเลเซียนั้น ต้องการสื่อถึงความแข็งแรงในการต่อสู้กันระหว่างสัตว์ป่าเพียงเท่านั้น

สัญลักษณ์เครื่องแต่งกาย

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนทั้ง 6 ชุดการแสดงพบว่า ระดับการสื่อความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ของเครื่องแต่งกายทั้ง 6 ชุดการแสดงบ่งชี้ถึง โครงสร้างของชุดการแสดงที่สามารถกางออก หรือขยายออกได้ และเน้นไปในทางการใช้สีเขียว เป็นหลักของเครื่องแต่งกาย

ในส่วนของการสื่อความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) แสดงให้เห็นถึงกายภาพของตัวนกยูง ซึ่งนกยูงที่พบเห็นได้มากที่สุด มักจะเป็นนกยูงที่มีสีเขียว ซึ่งพบได้ตามธรรมชาติในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังมีปีกและหางที่มีสีสันสวยงามของนกยูงอีกด้วย

สัญลักษณ์ผู้แสดง

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนทั้ง 6 ชุดการแสดงพบว่า ระดับการสื่อความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ของผู้แสดงนั้น บ่งชี้ถึงจำนวนของนักแสดงที่มีตั้งแต่ 1 – 6 คน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงแสดง

ในส่วนของการสื่อความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) เห็นผลที่ส่วนใหญ่ใช้ผู้หญิงแสดง เพราะต้องการสื่อให้เห็นถึงความสวยงามของนกยูงที่มีสีระระ ทรวดทรงที่สวยงามเหมือนกับผู้หญิง เพราะนักแสดงเหล่านั้นต้องสวมบทบาทการเป็นนกยูงในการแสดงของทั้ง 6 ประเทศ

สัญลักษณ์ท่ารำ/การเคลื่อนไหว

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนทั้ง 6 ชุดการแสดงพบว่า ระดับการสื่อความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ของท่ารำ/การเคลื่อนไหวนั้น บ่งชี้ถึง การใช้ท่าทางที่รวดเร็ว มีการวิ่ง การกระโดด

ในส่วนของการสื่อความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ต้องการสื่อให้ผู้ชมการแสดงเกิดการเชื่อในบทบาทของผู้แสดงที่กำลังแสดงอยู่ เป็นการเลียนแบบอากัปกริยา ท่วงท่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของนกยูง นั่นเอง

สรุปได้ว่า สัญลักษณ์ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในการสื่อความหมายแทนสิ่งต่าง ๆ ในบริบทนั้น โดยมีความเข้าใจร่วมกันในสังคม การกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาษา เสียง ส่งต่อไปยังผู้รับสาร ทำให้เกิดความหมายที่เข้าใจถึงความหมาย สามารถใช้วิธีการวิเคราะห์หาความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมาย โดยนัย (Connotative Meaning)

การแสดงนงกุงอาเซียนทั้ง 6 ชุดการแสดงของแต่ละประเทศ มีการใช้รูปแบบเนื้อหาสัญลักษณ์การสื่อสารมากกว่า 1 วิธี และแนวความคิดที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดคือ ใช้ความเป็นธรรมชาติมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง ไม่ว่าจะ เป็นความสวยงามของนงกุง หรือแม้กระทั่งการสื่อให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และการศึกษาในเรื่องสัญลักษณ์นั้น ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ และสำคัญมากในงานด้านศิลปะการแสดง เพราะสามารถเสริมสร้าง ทำให้การแสดงชุดนั้น ๆ มีความน่าสนใจ น่าติดตาม มีความดึงดูดผู้ชมให้ชวนติดตาม มากกว่ามีการสื่อความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ทางเดียว

ดังนั้นบทความนี้ อาจถือได้ว่าเป็นบทความที่มีประโยชน์ในงานวิชาการ ด้านศิลปะการแสดงเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็น และการวิเคราะห์ ตีความการสื่อสารจากการแสดงของการแสดงชุดนั้น ๆ โดยเฉพาะการแสดงระบำนงกุงในอาเซียน จะได้เห็นมุมมองแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานระดับภูมิภาคถึงความคิดที่ต้องการจะสื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจ และยังเป็นประโยชน์ในการสร้างผลงานของเหล่าศิลปินที่มีความสนใจสร้างสรรค์งานศิลปะในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2542). การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์.
- ธนสิทธิ์ ชมชิต. (2556). **อัตลักษณ์การแสดงนงกุงอาเซียน**. [ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา .
- ธัญดา ยอดแก้ว. (2547). **การศึกษาสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน**. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นพรุจ ดันทัพไทย. (2554). **การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ที่มีเด็กเป็นตัวละครหลัก**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นพพร ประชากุล. (2552). **योगอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2 ว่าด้วยสังคมาศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. กรุงเทพฯ: เอช เอ็น กรุ๊ป.
- Thankappan Nair. (1974). **the Peacock Cult in Asia** *Asian Folklore Studies*. Vol. 33, No. 2

